

en los arbres en que hi ha puó? Si s' examina 'l puó ab un compta fils y fins á sim. de vista, se li veurán com duas púas al cap de vall de sa esquena, una á cada costat; aquestas púas venen á ésser los muros de unas mamellas ficadas dintre 'l cos del puó que destilan un such ensucrat de que 'n son molt llemineras las formigas negras ó puoneras. Lo puó ne donaria molt poch de sí, pero munit per las banyas de las formigas, que com tothom pot observar, están contínuament fregantli la esquena, ne trauen més quantitat, y quan ja se 'n ha format una goteta al extrém del muçró, la formiga munyidora se la beu molt llestament. Ja tenim, donchs, averiguat lo per qué las formigas s' estableixen en los arbres puonats. Com se veu, lo puó ve á ésser lo que un remat de cabras, quals boscos ahont pasturan es l' arbre y quals pastors las formigas que las munyen y 's beuhen la llet. Aquestas formigas com á bonas pastoras guardan lo remat del llop, llibertantlo del seu mes terrible enemich, aixó es d' uns petits escarbats voladors anomenat científicament *coccinellas* y vulgarment *maripetas*, de la grandaria y forma de mitja bossa, de color vermell ó groch y molt llulents ab varis punts negres sobre la esquena. Tant aquestos escarbats com las cucas que surten dels ous que ponen sobre 'ls arbres s' alimentan de puó, fentne una gran destrossa. Per aquest motiu lo puó es escós en los paratjes ahont no hi ha formigas puoneras. Las formigas son, donchs, la causa de que abundi tant lo puó y al mateix temps de que aquest estragui tant los arbres, ja que á no ésser las formigas lo puó se contentaria ab l' aliment precís per lo seu desenrotllo, pera tenint de mantenir las formigas, que atesa la vida activa que portan menjan molt, necessitará xuclar molta més sava com necessita menjar més una cabra que cria. A la entrada de la primavera, quan encara ha de naixer lo puó, no trobant las formigas en los arbres puó de qui mamar; buydan los borrons que es-

tán per esclatar, causant ab aixó un gran perjudici á la brotada del arbre.

Lo número d' especies de puó es molt gran y constituheixen lo género *Aphis* de la ciencia. A Europa sol, ja se 'n coneixen més de quatrecentas y casi pot dirse que cada planta te 'l seu puó especial de la que 'a porta 'l nom. Aixís dihem puó del presseguer, del cirerer, de la prunera, etc. No obstant, lo puó propi d' una planta pot viure també sobre algunas otras, com lo puó dels pésols viu sobre las vessas y moltas otras llegums. No totas las especies de puó son fillas de nostre país: algunas nos han vingut d' América, patria de las principales plagas de la agricultura. Tal es lo puó llanut de las pomeras que acaba de fer perdre aquest importantíssim arbre. Entre las diferentes classes de puo n' hi ha algunas quals individuos viuen reunits en grans colonias dintre d' unas bossas produhidas per la seva picadura en las fullas del olm, mata y altres arbres. Lo salticó, porta aquest nom perque te la facultat de saltar, va cubert d' una materia cotonosa, no te púas á la esquena y treu las gotetas llepissosas per l' ano. No pertany al género *Aphis* sino al *Psylla*.

Lo mal que fa 'l puó en los fruyterars no te ponderació. Se clava ab lo bech en las fullas, brots y ponsellas dels arbres, xuclantlosi la sava destinada á nutrirlos y desenrotllarlos, y si no 'ls arriba á matar, los atropella de mala manera, lo que fa que la fruyta no tinga cap estima. Contribuheix en aixó la materia llepissosa que deixa sobre las fullas, y que, cubrintlas á modo d' un barnís, no las deixa respirar be. Lo puó llanut de las pomeras es lo pitjor de tots; la seva picadura produheix á las branques una inflamació que 'ls fa surtir berrugas, las que, impeding la circulació de la sava, acaban per secarlas.

Lo puó se desenrotlla de diferent manera que 'ls demás insectes. Aquestos regularment ponen ous dels que 'n neixen cuchs que, una vegada feta la creixensa, se converteixen en crisálidas y d' aquestas crisálidas ne surt l' insecte perfecte ó papallona.